

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sermones de Sa[n]ctis Hyemales, Estiuales, De
festiuitatibus Jesu christi, Beate virginis et alior[um]
Sanctor[um] ... Venera[n]di patris, fratr[is] Nicolai deniise
Ordinis Minor[um] de obseruantia ...**

Denisse, Nicolas

[Augsburg], 1510

VD16 N 1513

Tertia est p[re]ciose libertatis

urn:nbn:de:hbz:466:1-30625

Ber. de Cathedra Petri

biliter imp̄ssos: q̄ q̄s hic z in iudicio z in
alio seculo agnoscet in q̄ ordine fluit: q̄ signa
la si saluab. s̄ ei in magnū gaudiū cedet: z
in magnū ro: m̄tū si danabit. Unū cuiuslibet
sacerdoti orādū ē illū p̄. Fac meū signū
in bonū. ut videat q̄ oderūt me z funda
tur zē. Per hec aut̄ signata est sacerdos
ad dei cultū septies ad min⁹ pl⁹ q̄ seclar⁹
secreta. Nā in quibz ordine p̄secrat spe
cialit̄ z in q̄ibz recipit specialē grā sacra
mentalē q̄p vna est p̄fector: alia fin⁹ gra
du ordinis: q̄ in quibz deputat ad spealē
actū diuinū ad quē exigit grā spēalis. Si
locus igit̄ sacer: vt cimiteriū et ecclasiā va
sa sacra v̄calit z sacramenta in q̄b hostia cō
servat: si corporalia et h̄mōl sunt reueūt
tractāda; videte q̄ntum hono: dūs est sa
cerdos r̄sp̄aliter dno p̄secrat. Eccl. vii.
Honorifica sacerdotes.

Scđa ē dignitas sacra
mentalis disp̄latōis. Habet ei sacerdos
dispelare sacra. Unū null⁹ rite efficit chī
anū necitate dēptā n̄si p̄ sacerdotē in ba
ptismo. Null⁹ in chī militē p̄secrat n̄si p̄
sacerdote ep̄m in p̄firmatio: enī nulli mistra
tur sacra p̄nie: eucharistie: vñctio: is. Jul
lus etiā bñdicat i m̄rimoniis n̄si p̄ sacerdotē
rē. Maxie aut̄ apparet h̄mōl dignitas in
sacerdotio corporis chī q̄ (scut d̄ Sc̄o). Iē
actus simp̄l nobilissim⁹ in ecclia d̄. Hac
dignitatē nec āgel⁹ h̄z nec h̄o ali⁹ a sacer
dote q̄ntūcūq̄ laens: aut potes: aut bon⁹

Lertia est dignitas spi
ritualis mediatis. Est em sacerdos yes
lur alter gabriel archagel⁹ z celestis qdā
pa:panymph⁹ mediās inter aiam vel spō:
sam eccliam z chī ei⁹ spōsum cū celebā
do orat p̄ ecclia: z vota q̄nīa p̄ offert sumo
p̄l z clementiā p̄ris renūciat p̄lo: ac de/
mū p̄digat chīm spōsum cuiuslibz h̄oi mis
se assistenti deuore. Q̄nto dulcedis z cō
solatiōis res est deuoro sacerdoti tantu sa
eramēt̄ p̄bo p̄ficerē: p̄ oclis habere: p̄tre
etare manibz: ore sumere: z aljs ministrare.
O vere angelicū atq̄ diuinū officiū sa
cerdotale. Quidā angelop̄ fin Dio. z Da
masen. in celo bñt̄ deo assistere: sacerdos
po in terra habz idē facere i altari z i cho
ro. Aliq̄ angeli in celo z alibi deo mistrat

Sed sacerdōtē in terra chīo. Itē dēs
geli in celo h̄nt̄ dēū laudare: bñdicere: p̄
dicare: q̄ in terra sacerdoti h̄nt̄ p̄vra. Et
dictis sequitur p̄la docimeta salubria.

Primo q̄ ols h̄o in magno honorez
sacerdōtē sive bonū sive malū q̄ ipa
te dignitates sūt multū venerabiles. Vā
David Saul malū sed vñctū q̄p suū mo
talē inimici ledere nullatenet volunt. Re
xxiiij. Exemplū ad h̄ h̄em⁹ d̄ Constantino
impatore. q̄. q̄. ca. Sacerdotibz. vī. s̄. dī
ctu est. Est z exemplū de imperatore theo
dosio q̄ in cūctis reuerent se bñt̄ erga r̄t̄
sacerdotē ambrosiū q̄q̄ ipm exōcaste,
vt legit̄ in histioria tripartita. et h̄. xi. q̄. q̄.
c. Lū ap̄. yde si vis. Unū et ip̄e dñs ho
nore deferebat sacerdotibz veter̄ legis. d
q̄ d̄ cyp̄. xciij. dī. c. dñs. Dñs n̄ telus ips
rex z iudee v̄sc̄ ad passionis horā fuisse
honorē p̄t̄ificis z sacerdotibz. Nā cuius
prolōm mūdass̄ dixit ei. Vade endete
sacerdoti. sacerdōtē adhuc appellas q̄
sciebat esse sacrilegū. Sed p̄bdom: hodie
pleriq̄ de illis sunt de quibz d̄. i. q̄. ca. z
d̄. vñcti. Mult̄ seclariū cū p̄. Sacerdotibz
vñctā q̄ suā p̄spiciūt̄: magnū p̄t̄p̄l̄ sacer
dōt̄ crīmē incurrit. Magna em̄ trabe vul
neratos oclos h̄nt̄s: festucā in alienis cō
spicuit oclles qua dū incute euillere fellit
nāt̄ in erroris fōcē dilabunt. Hec ibi.

Scđo sequeq̄ p̄grauit̄ peccat̄ sacer
dōt̄ raro celebāt̄ v̄lū diuinis indigne
ministratēs: z petis mortaliō se iniquat̄
ac eriaz alj̄ eis ad p̄t̄m cooptantes: puta
lindendo: erupulido: vñcedo: z luxuriādo.
Nā fin̄ Sc̄o. Lū crescut̄ dona rōnes em̄
crescut̄ donoy. Et sicut d̄ Lu. xij. Sen⁹
sciens voluntate dñi z nō facies plaḡ: ya
pulabit multis. J̄do etiā chīs marie in
uxit̄ in malos sacerdotēs cū ve m̄t̄p̄le
eis p̄dixit̄ Dat̄. xij. Et qm̄ de cop̄ te
plo vendētes et emētes elect̄ Dat̄. xij.
Lertia sequeq̄ p̄ parētes z nutrīc̄ sacer
dotū bono p̄ deo multū regnari tenet̄
q̄ eo p̄ adiutorio alijs factus est sacerdos
Sunt em̄ particeps bono p̄ ope: talū sacer
dotū specialius q̄ alj̄
Tertia est feminet̄ p̄t̄ose liberta
tis. Unū apl̄s in p̄fona filio: ecclie
dicit Gal. viij. No sum⁹ ancille fili

De s. Matthia. Fo. cl xxxvi

sed libere: qd specialius intelligendū est b
viris ecclasticiis. Debet autē statutus eccl
siasticus gaudere triplici libertate.

Primo libertate iurisdicōis sine per
turbatione.

Secondo libertate executōis sine co
nōne.

Tertio libertate possessionis sine exa
ctione.

Primo libertate iuris
dicionis r̄c. Sicut p̄tz p̄ Bonifaciū. viij.
de immunitate ecclaz. vj. c. Qm̄ ut in
tellexi. vbi dicit: q̄ null⁹ debet p̄ iudic
es ordinariis vel litteras imperatas re
currere ad iudicium seculare sūg cauſis seu
q̄tionib⁹ que de iure seu pluertudine ad fo
rū ecclie pertinet. Et ibidē habeb̄ in fine.
Sicq̄ p̄ tra p̄lumpserit excoicātiōi se
ipso facto nouerit subiacere; a q̄ nisi tā iur
dicātūs cognit⁹ fuerit impedita; vel iu
ridic⁹ usurpata q̄ parti q̄ perturbata fue
rit in p̄secutōis sui iuris de iniuria dānis.
et expensis et interesse p̄bus p̄ eundē fuerit
in regre sat̄ factuz nullatenus absolvatur
Hec ibi.

Secundo libertate execu
tōis sine coactōis. Enī lib. vi. de his q̄
vi menus ve causa sunt dicit Grego. xij.
lugdūn. cōc. c. Absolutōis
bonificiū ab excoicātiōis sententia vel quā
cūg revocationē ip̄li⁹ aut suspensiōis seu
etia interdicti p̄ vim vel p̄ metu extortaz
p̄tis p̄sidentiōis auctoritate oīb⁹ virib⁹
vacant⁹. Ne autē sine vindicta violentie
crescat audacia eos q̄ absolitionē seu re
vocationē hmoī vi vel metu extorserit/exo
cātiōis sententie decernim⁹ subiacere.
Hec ibi. Et fin̄ glosam: est ibi canon late
sententie.

Tertio deb̄ ecclia gau
dere libertate possessionis sine exactione.
Nullā em̄ psona ecclastica tenet solue
re gabellas: tallias: exactiones aut collectas
rone suaz possessionū: domoy: p̄edio p̄ r̄c
ve p̄z extra de imunita. ecclie. c. Quia nō
sa negotiationis defert vel deferre fac: vt

p̄z extra de censib⁹ et exactōib⁹. c. q̄q̄. li
vj. Sed quā pena incurrit q̄ a psonis ec
clasticiis hmoī exactōes extorquere nituit
tur d̄ ca. Nō min⁹. Et ca. Adversus cōsis
les. extra de imunita. ecclie. vbi h̄z. q̄ oē im
ponentes tallias vel collectas clericis: v̄l eo
rū iurisdicōis occupātē si moniti nō de
sistant excoicāti sunt cū suis fautorib⁹ r̄c.

Et dic. ca. Nō min⁹. q̄ p̄rie hodie accid
dit illō Hierem̄ ie dicit. Princeps p̄uinc
ciap. i. ecclia dñi mudi facta est sub tribu
to. Circa autē p̄dē trīplicē libertatē no
tādū q̄ laic⁹ p̄tra ecclastici libertatē sta
tuta p̄dēnes: scriptores: p̄tātes: sūiles:
rectores acq̄ p̄siliari loco vbi talia sta
tura p̄ pluertudines edite sunt vel seruat
e vel q̄ ea fecerit obseruare: et q̄ iudicane
rit fin̄ ea sunt ip̄o fādo excoicāti. extra de
senten. excoi. c. graue. Et de v̄sluris. c. Gra
ui. In clemen. Enī Esa. i. p̄tra tales. Vt q̄
condūt leges inq̄s. Et sup̄dictis igif ap
paret p̄eminēta et excellēta stat⁹ ecclastici
et p̄cipue sacerdotij cuius p̄ncipatus post
chr̄m p̄cipue resedit in aplo Petro: p̄pter
qd̄ speciale sibi debem⁹ exhibere reverē
tia et hodiernā cathedre sue festivitatē cū
magha deuotōis celebriare: vt sic ei⁹ p̄oci
mo gratia p̄seq̄m̄ur et gl̄iam sempiternaz
Amen.

De b̄to Matthia apostolo.

Ec̄dit soz
c. sup̄ Matthiā et annūteratus
est cū vndecim aplis Ac. j.
Ex hoc intelligere debem⁹ nos specialēz
honoī arq̄ deuotionē debere beato mat
thie et annumeratus est cū alijs apostolis
Nam est sancti linguli magno digni sūc
honoze: ipsi tamē apostolis specialis ac
p̄cipiu⁹ debet hono. Nam sicut cācat ec
clesia: Ipsi sunt ecclaz p̄ncipes: bellē
trumpiales duces: celestis aule milites et
vera mudi lumina. Beato igif Matthie
qui locu⁹ duodecimū inf̄ apostolos p̄ spē
cialem̄ dei prouidentiā adeptus est: spē
cialem̄ debem⁹ reverentiam impendere
Ipsius autem sanctitē tria p̄c̄que no
bis manifestant testimonia,

A a 3